

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ НАУКИ І ОСВІТИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,
що присвячена 25-річчю Медичного інституту Сумського державного університету
(м. Суми, 16-17 листопада 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

Реалізація принципів проблемності, професійного спрямування та самостійності відбувається шляхом позааудиторного опрацювання студентами клінічних ситуацій (кейсів), завдання до яких студенти отримують на ОСW. Кейси створені на базі реальних випадків з медичної практики та містять завдання, які стосуються біохімічних аспектів клінічних ситуацій. Після самостійного опрацювання завдань представлення отриманих результатів відбувається на практичних заняттях із використанням елементів едьютейнмента шляхом рольового перерозподілу студентів (випадковим чином під час заняття або напередодні) на три групи: «Доповідачі», «Опоненти» та «Рецензенти». На першому практичному занятті оголошуються «правила гри» та функції студентів у кожній групі, які є незмінними до кінця вивчення курсу.

З нашої точки зору, комбінація використання on-line-ресурсів для самостійної позааудиторної роботи з акцентом на проблемність та ігрове навчання в аудиторії дозволяє суттєво мотивувати, зацікавити та покращити комунікативні навички студентів. Така організація роботи враховує залежність ефективності роботи команди від рівня особистої підготовки кожного.

У регламенті з дисципліни передбачено, що на практичному занятті кожний студент отримує дві оцінки – результат складання тестів та підготовки до теоретичних питань з урахуванням практичних навичок. При впровадженні описаної моделі змішаного навчання на практичному занятті кожен студент також отримує дві оцінки. Перша оцінка визначає результати складання тестування за питаннями теми. Друга – є комплексною і враховує роботу студентів у командах при обговоренні кейсу. Оцінювання роботи студентів у кожній групі передбачає використання наступних критеріїв: ступінь володіння матеріалом; коректність подачі інформації; повноту інформації, що надається; наукове обґрунтування відповідей; активність при роботі у команді; організацію роботи команди. Важливим мотивуючим фактором для систематичної підготовки студентів до заняття є можливість отримання заліку без додаткового складання підсумкових завдань наприкінці семестру.

Відштовхуючись від потужних можливостей електронних інформаційних засобів, модель змішаного навчання, яка запропонована авторами цієї роботи, дозволяє вивести викладання клінічної біохімії на інший, прогресивний рівень організації педагогічного процесу, в якому враховані психоемоційні особливості та цифрове спрямування уподобань сучасної молоді у навчанні.

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОБЛЕМО-ОРІЄНТОВНОГО НАВЧАННЯ У МЕДИЧНОМУ ІНСТИТУТІ СУМДУ З ТОЧКИ ЗОРУ СТУДЕНТІВ: ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ

Гребеник Л.І., Смірнов О.Ю.

Сумський державний університет, медичний інститут.

Впровадження нових підходів до підготовки професіоналів для будь-якої сфери життя суспільства є невід'ємною стороною постійного розвитку педагогічної науки. Прикладом може слугувати інтеграція проблемно-орієнтовного навчання (problem based learning – PBL) у традиційну систему організації викладання дисциплін у вищих медичних закладах всього світу, яка має за мету суттєво підвищити практичне спрямування підготовки спеціалістів.

Для медичного інституту Сумського державного університету (СумДУ) (Україна, м. Суми) участь у реалізації навчального проекту Tempus «Впровадження інноваційних навчальних стратегій в медичній освіті та розвиток Міжнародної мережі національних навчальних центрів» дозволила використати міжнародний досвід введення окремих занять з PBL у навчальне навантаження при традиційній формі педагогічного процесу у підготовці майбутніх лікарів.

Метою нашого дослідження став аналіз роботи студентів протягом першого року інтеграції технології PBL у навчальний план та оцінка їхнього ставлення до педагогічної інновації, що дозволить знайти форми та підходи щодо використання цієї педагогічної технології у навчальному процесі.

Вивчення педагогічного досвіду впровадження PBL проводили шляхом суцільного спостереження та анкетного опитування 51 студента другого курсу, що брали участь в реалізації експериментального навчального плану, отримані результати оцінювали за непараметричним критерієм Ван-дер-Вардена. Для анкетування використовували опитний лист «Порівняльне оцінювання систем навчання – ПОСН», який був розроблений авторами з урахуванням попередньо встановлених ключових аспектів оцінювання студентами педагогічних підходів під час порівняння PBL та традиційного навчання. Студенти оцінювали психоемоційний комфорт навчання та організацію навчального процесу, визначали місце студента та роль викладача в навчальному процесі, характеризували психоемоційну сторону особистісних взаємин студента й викладача.

Отримані результати вказують на загальну позитивну оцінку студентами інноваційного підходу після річного досвіду роботи в експериментальній програмі.

Як позитивну сторону навчання за системою PBL респонденти підкреслили більш комфортну атмосферу для роботи на кейс-залежних заняттях. Перевага системи PBL в цьому контексті, з нашої точки зору, може бути пояснена наявністю авторитарності при організації традиційних занять, де за викладачем завжди залишається «останнє слово». Про існування стереотипів взаємовідношень «викладач–студент» свідчать результати дослідження, які вказують на те, що традиційний викладацький контроль знань на практичних заняттях для студентів є важливим мотивуючим фактором до навчання. Крім того, студенти звикли займати пасивну позицію в навчанні і розглядати себе як тих, кого повинні навчити.

Висока оцінка студентами інноваційної системи також пояснюється тим, що на PBL-заняттях вони поставлені в умови, які суттєво наближені до сучасних тенденцій у суспільстві. Студенти мають більше можливостей до вираження своєї думки, яка в створених умовах не має «гальм» для креативності та пошуку правильних відповідей у самих віддалених ділянках свідомості. Вони стають більш упевнені в прояві своєї індивідуальності. Студенти, які на традиційних заняттях є аутсайдерами, на PBL-заняттях проявляють високу активність та вражають здібностями до аналітичного мислення й швидкого пошуку рішень. Цікавим є те, що 84 % студентів-учасників експерименту підтримали можливість введення 50 % PBL-занять в навчальний план медичного інституту.

Наше дослідження показує, що існуюча точка зору студентів про безперечну користь інтеграції PBL у класичну систему підготовки, яка базується на реальній можливості покращити практичну спрямованість медичної освіти та долучитися до світового досвіду впровадження сучасних прогресивних педагогічних технологій, повинна бути врахована при організації традиційної системи навчання майбутніх лікарів.

ГУМОР ЯК ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗАСІБ ЕМОЦІЙНОГО ЗАБАРВЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВМЗ

Довбонос Т.А.

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця, м. Київ

Вступ. У сучасній психології почуття гумору трактують не лише як соціально бажану рису особистості, але й важливий компонент психологічного здоров'я (Максименко С. Д., 2007; Опихайло О.Б., 2012 та ін.). Однак проблема використання гумору у навчальному процесі тривалий час залишалася маргінальною у вітчизняній педагогіці (Дубініна О.С., 2012). Особливо дискусійним є доречність жарту і сарказму у вищому навчальному медичному закладі (ВМЗ).

З психологічної точки зору гумор – це позитивна радісна емоція, яка у соціальних контекстах викликає когнітивний процес оцінки, спрямований на викриття чого-небудь у доброзичливо-глузливі формі, що на поведінковому рівні виражається відповідною мімікою та сміхом. За принципом “школи радості” В.О.Сухомлинського, змусити людину розсміятися означає увійти з нею в емоціональний контакт, викликати до себе прихильність і довіру. Гумор є засобом зняття психологічного напруження, тобто розрядки, особливо доречної при вивченні великої за обсягом і складної для сприйняття інформації. Управління колективним настроєм, змінює ставлення до предмета в цілому і дозволяє підвищувати мотивацію до навчання. Свідомо обрана поведінка викладача однак не повинна перейти у фамільярні стосунки чи призвести до втрати контролю за ходом заняття і дисципліною. Слід також уникати тривалих «розслаблень». Жарт або розповідь про кумедну ситуацію мають бути лаконічними і доречними щодо теми обговорення.

За допомогою гумору педагог може висловити особисте ставлення до вчинків студента, враховувавши його індивідуальні психологічні особливості, обравши доступну і необразливу форму спілкування. Практично жодному викладачу не вдається уникнути повчань або покарань у тій чи іншій формі. Нерідко жарт виявляється ефективнішим і педагогічно доцільнішим вже тому, що урізноманітнює засоби педагогічного впливу через позитивні емоції.

Дотепність висловів викладача сприяє формуванню правильних естетичних і деонтологічних принципів у студентів, оскільки ґрунтується не тільки на сприйнятті кумедності, але й дотриманню почуття міри жартівливості, уникаючи цинізму. Людина з почуттям гумору зазвичай позбавлена зверхності, володіє самоаналізом й усвідомленням власних слабкостей, що дозволяє легше переносити критику, переживати професійні невдачі та помилки, яких не позбавлена робота лікаря.

Почуття гумору як підґрунтя креативності сприяє розвитку спостережливості, вміння знаходити і осмислювати протиріччя в оточуючій дійсності, в також формуванню власного погляду на проблеми і пошуку нестандартних рішень для розв'язання професійних завдань.

Володіння гумором як психологічним інструментом дозволяє викладачу правильно зрозуміти поведінку студента, іноді недоречну на перший погляд, яка може бути свідомою чи несвідомою стратегією психологічного захисту чи подолання (копінгу) групового або особистісного конфлікту (догана, клінічна ситуація, особисті проблеми). Стресозахисний потенціал гумору сприяє перегляду когнітивної оцінки проблеми, зменшенню негативних переживань (тривога, фрустрація, гнів тощо) і зменшенню можливих наслідків психотравми.

З іншого боку, гумор є стимулом до самовиховання викладача. Роздратований педагог перестає слідкувати за своєю поведінкою та мовленням, припускається несправедливих оцінок, мовних помилок, чим наражає себе на засудження і зневагу з боку молоді. Доброзичливий гумор є засобом висловлення критики і одночасно емоційної підтримки об'єкту, що особливо цінно для виходу з конфліктної ситуації.

Висновки. Використання гумору як педагогічного засобу створює сприятливу атмосферу спілкування і мотивації до навчання, розвиває такі потужні каталізатори пізнання як креативність та дивергентне мислення у студентів.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ СТУДЕНТАМ АНГЛОМОВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

О.І. Дронов, О.А. Скомаровський, С.В. Земсков, А.І. Горлач, А.В. Процюк

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, кафедра загальної хірургії №1

Вступ. Необхідність оптимізації викладання загальної хірургії іноземним студентам, які навчаються англійською мовою, обумовлена рядом суттєвих труднощів, що впливають на якість та рівень учбової мотивації. Тому пріоритетними напрямками є:

- покращення якості відбору студентів при вступі до вищих медичних навчальних закладів;
- сприяння студентові досягнення поставленої мети на всіх етапах навчання.

Матеріали і методи. Враховуючи ступінь опанування англійською мовою, студентів можна розділити на кілька категорій. До першої категорії відносимо вихідців з країн СНД, до другої - іноземців із середнім рівнем знання англійської мови. Надзвичайно проблематичним є спілкування студентів із хворими, яке в певній мірі утруднює отримання практичних навичок. Тому основу діагностичного процесу складає синдромний принцип клінічного мислення. Для покращення навчання вважаємо доцільним впровадження симуляційних методів, а саме:

- необмежена кількість повторів для відпрацювання навичок,
- розвиток індивідуальних умінь та навичок працювати в команді,
- моделювання клінічних ситуацій у віртуальному середовищі без ризику для пацієнта.